

Afgørelser – Reg. nr.: 07754.00

Fredningen vedrører: Sjørup Sø

Domme

Taksationskommissionen 13-06-1989

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 29-12-1988, 05-01-1989

Fredningsnævnet 10-12-1987

Kendelser

Deklarationer

TAKSATIONSKOMMISSIONEN >

TAKSATIONSKOMMISSIONEN
VEDRØRENDE NATURFREDNING

REG. NR. 0 7754.600

ADRESSE:

SLOTSMARKEN 13. 2970 HØRSHOLM
TLF. 02 76 53 76

Sag nr. 253. Fredning af Sjørup Sø og Tandrup Sø
med omgivelser.

Kendelse:

(Meddelt den 15. juni 1989)

Overfredningsnævnets afgørelse af 29. december 1988 om erstatning i anledning af fredningen af Sjørup Sø og Tandrup Sø med omgivelser i Farsø kommune, Nordjyllands amt er påklaget til taksationskommissionen vedrørende naturfredning af Søby Jacob Nielsen (sagens løbenr. 4) og Jens Peter Kjærsgaard Nielsen (sagens løbenr. 6).

Taksationskommissionen har den 26. maj 1989 besigtiget de fredede arealer og forhandlet med ejerne, af hvilke Jens Peter Kjærsgaard Nielsen under taksationen var bistået af advokat Jørgen Stenum, Års.

For taksationskommissionen har Søby Nielsen nedlagt påstand om, at den erstatning på 15.800 kr., overfredningsnævnet har fastsat, forhøjes med 50.000 kr. Han har henvist til, at fredningen for hans vedkommende er særligt belastende, fordi det fredede areal ligger tæt op ad ejendommens bygninger. Erstatningsniveauet er generelt for lavt, når henses til ejendomsvurderingerne og handelspriserne på egnen. De 0,99 ha, for hvilke der er fastsat erstatning efter taksten 10.000 kr/ha, er identisk med det fredede areal af matr.nr. 2 u Sjørup Gårde, Strandby,

hvorimod der ikke er ydet erstatning efter den høje takst for det areal af matr.nr. 2 bb, hvor overfredningsnævnet har erkendt, at fredningen bevirker et påbud om, at dyrkning skal ophøre. Hertil kommer, at kravet om dyrkningsophør i virkeligheden rammer størstedelen af dette matr.nr. (vest for Rør Sø). Søby Nielsen har oplyst, at han dyrkede dette areal i de første år efter, at han i 1972 havde overtaget ejendommen, og det har været omlagt med korn et par gange.

For Jens Peter Kjærsgaard Nielsen har advokat Stenum nedlagt påstand om, at det fredede areal erstattes efter taksten 10.000 kr/ha efter en opmåling, hvorved størrelsen af arealet fastlægges nøjagtigt. Han har henvist til, at arealet, der fredes, efter ejerens opfattelse er en del større, end det er lagt til grund ved erstatningsberegningen. Hertil kommer, at fredningsgrænsen bør afsættes i marken, så usikkerhed undgås. Advokaten har desuden henvist til ejerens oplysning om, at arealet, der anvendes til græsning, har været dyrket med omlægning af græsset, når det har været nødvendigt. Herudover bør der ydes en erstatning for tabet ved, at det eksisterende læhegn, der står foran udskiftning, efter fredningsbestemmelserne ikke må genplantes som et hegn af nåletræer.

På vegne Nordjyllands amts fredningsadministration har sektionsleder Nils Schou oplyst, at størrelsen af det areal, der fredes under Kjærsgaard Nielsens ejendom, er opmålt efter fredningskortet og det supplerende fredningskort, der bygger på luftfoto. Amtet har fundet, at omkostningerne ved at lade opmåling foretage ved landinspektør ikke vil stå i rimeligt forhold til, hvad der herved ville kunne opnås. Nils Schou har i denne forbindelse henledt opmærksomheden på, at kun en meget væsentlig korrektion af fredningsmyndighedernes opmåling vil kunne ændre det beløbsmæssige resultat, i hvert fald hvis det fastholdes, at erstatningen skal udmåles efter taksten 1.000 kr/ha. I øvrigt må det, som Nils Schou har anført, tages i betragtning, at matrikelskillet for Kjærsgaard Nielsens ejendom ligger øst for søbredden, og at han derfor ikke kan forlange erstatning for hele arealet frem til søbredden.

Taksationskommissionens bemærkninger:

Taksationskommissionen finder efter besigtigelsen og det, der i øvrigt er oplyst i sagen, at fuldstændig erstatning

for de tab, fredningen bevirker, må anses for ydet, når erstatningsbeløbene fastsættes efter de takster, overfredningsnævnet har bestemt.

Erstatningsberegningen er sket på grundlag af en revideret arealopgørelse foretaget af amtskommunens fredningsadministration til brug for overfredningsnævnet. Ifølge denne beregning - som taksationskommissionen ikke har grund til at anfægte - er det areal af Søby Nielsens ejendom, som er erstattet efter taksten 10.000 kr/ha, beliggende på 0,69 ha på matr.nr. 2 u og 0,30 ha på matr.nr. 2 bb. Efter besigtigelsen finder kommissionen ikke, at der er grundlag for at henføre en større del af matr.nr. 2 bb under 10.000 kroners taksten, der anvendes for arealer, hvor en igangværende dyrkning ifølge fredningsbestemmelserne skal opføre. Den resterende del af det fredede areal af matr.nr. 2 bb er med rette karakteriseret dels som moseareal, for hvilket der ikke fastsættes erstatning (2,10 ha), dels som eng eller overdrev, der kunne - men efter fredningen ikke må - opdyrkes, og som er erstattet med 6.000 kr/ha (0,8 ha).

Taksationskommissionen stadfæster herefter overfredningsnævnets afgørelse med hensyn til erstatningen for fredningen af Søby Nielsens ejendom.

Hvad angår Jens Peter Kjærsgaard Nielsens ejendom, er taksationskommissionen efter besigtigelsen enig med overfredningsnævnet i, at det fredede areal i erstatningsmæssig henseende må karakteriseres som skov og krat, for hvilket erstatningen fastsættes efter taksten 1.000 kr/ha. Kommissionen er herefter ligeledes enig i, at der ikke af hensyn til erstatningsberegningen er behov for at foretage en eksakt arealopmåling ved landinspektør, hvorved i øvrigt bemærkes, at fredningsgrænsen mod øst fremgår tydeligt i terrænet. Genplantning af læhegnet med løvtræer vil efter kommissionens mening ikke være mindre effektivt end en genplantning med nåletræer, og forbudet i fredningsbestemmelserne herimod kan derfor ikke føre til en forhøjelse af erstatningen.

Taksationskommissionen stadfæster derfor også for Jens Peter Kjærsgaard Nielsens ejendom overfredningsnævnets afgørelse.

Herefter bestemmes:

Under denne taksationssag fastsættes erstatningerne for fredning af Søby Jacob Nielsens ejendom til 15.800 kr. og fredning af Jens Peter Kjærsgaard Nielsens ejendom til 500 kr.

Beløbene forrentes som bestemt ved overfredningsnævnets afgørelse af 29. december 1988.

I godtgørelse for sagkyndig bistand for taksationskommissionen tillægges der Jens Peter Kjærsgaard Nielsen 1.500 kr. Dette beløb kan udbetales direkte til advokat Jørgen Stenum, Års.

Jens Lunøe

Karl Nielsen

Thyge Steffensen

OVERFREDNINGSNÆVNET >

Overfredningsnævnets afgørelse

af 29. december 1988

om fredning af Sjørup Sø og Tandrup Sø
med omgivelser i Farsø Kommune, Nord-
jyllands Amt. (sag nr. 2726/87)

Fredningsnævnet for Nordjyllands Amts Sydlige Fredningskreds har den 10. december 1987 bestemt fredning af Sjørup Sø og Tandrup Sø med omgivelser i Farsø Kommune, ialt ca. 26 ha under 7 ejendomme (løbenumre). Fredningsnævnets afgørelse er for så vidt angår fredningens gennemførelse og indhold påklaget rettidigt til Overfredningsnævnet af en lodsejer. Fredningssagen er rejst af Danmarks Naturfredningsforening i 1984.

Fredningsområdet er helt uden bebyggelse og er omgivet af landbrugsarealer. Området rummer - foruden Sjørup Sø og Tandrup Sø - den tidligere Rør Sø, der henligger som et delvist tilvokset vådområde med en usædvanlig rig orkidèflora. I Rør Sø findes bl.a. den meget sjældne Priklæbet Gøgeurt, som i Danmark indtil videre kun er fundet i dette område. Fredningens formål er at bevare og ved plejeforanstaltninger sikre de landskabelige, ferskvandsbiologiske og botaniske interesser, der er knyttet til området.

Hele fredningsområdet er landzone. Omkring to trediedele af området er omfattet af de almindeligt gældende beskyttelsesregler i naturfredningslovens § 43 om vådområder og/eller § 47 a om søbeskyttelse.

Ejeren af matr.nr. 2 z og 2 aø Sjørup Gårde, Strandby, har ønsket fredningen opgivet eller fredningsbestemmelserne ændret, særligt bestemmelserne om naturpleje, offentlighedens adgang til området og påbuddet om dyrkningsophør.

Under Overfredningsnævnets behandling af sagen har ejeren af matr.nr. 4 g og 15 Tandrup By, Strandby, fremsat ønske om en mindre ændring af fredningsgrænsen og om, at markvejen over matr.nr. 15 ikke gøres offentligt tilgængelig.

Nordjyllands Amtsråd og Danmarks Naturfredningsforening har henstillet, at Overfredningsnævnet i det væsentlige stadfæster Fredningsnævnets afgørelse.

Naturfredningsrådet har understreget betydningen af, at der foretages pleje i området. Sjørup Sø er en klarvandet, relativt næringsfattig sø, hvis biologiske særpræg bør beskyttes mod yderligere tilførsel af næringsstoffer. Den tidligere Rør Sø rummer væsentlige botaniske kvaliteter. Såfremt der ikke foretages pleje, vil området over en årrække udvikle sig til pilekrat og ellesump.

I sagens behandling har deltaget samtlige Overfredningsnævnets 11 medlemmer.

Overfredningsnævnet skal enstemmigt udtale:

Det tiltrædes, at det omhandlede område pålægges fredningsbestemmelser til varetagelse af de formål, der er angivet i Fredningsnævnets afgørelse. Fredningsområdets afgrænsning vest for Sjørup Sø bør af hensyn til fredningsformålet fastlægges som en linie i 30 m afstand fra den til enhver tid værende søbred.

Fredningsformålet gør det imidlertid ikke påkrævet, at fredningen omfatter matr.nr. 4 g Tandrup By, Strandby, i den udstrækning, som Fredningsnævnet har bestemt, og til delvis imødekommelse af ejerens ønske flyttes fredningsgrænsen således, at den nord for ejendommens bebyggelses- og haveareal forløber i en linie 20 m fra og parallel med skellet mellem matr.nr. 4 g og 10 c smst. Endvidere flyttes fred-

ningsgrænsen over matr.nr. 2 o Sjørup Gårde, Strandby, til at forløbe i den nuværende dyrkningsgrænse. Overfredningsnævnet kan iøvrigt tiltræde fredningsområdet afgrænsning.

Om fredningens indhold bemærkes:

Der findes ikke behov for at forbyde opdyrkning, gødskning og sprøjtning på matr.nr. 2 z Sjørup Gårde, Strandby, i en større afstand fra Sjørup Sø end fastsat for søens vestbred. Resten af matr.nr. 2 z under fredningen undergives derfor alene de øvrige fredningsbestemmelser, herunder forbuddet mod byggeri og tilplantning.

Markvejen over matr.nr. 15 Tandrup By, Strandby, tjener som adgangsvej til ejendommens bygninger, og det findes ikke rimeligt, at denne markvej mod ejerens ønske åbnes for offentlighedens færdsel.

I øvrigt tiltrædes realiteten i de af Fredningsnævnet fastsatte fredningsbestemmelser.

Idet Fredningsnævnets afgørelse af 10. december 1987 ophæves, fastsættes herefter følgende fredningsbestemmelser for det ca. 26 ha store område, som er afgrænset på kortet, der hører til Overfredningsnævnets afgørelse (fredningskortet), og som - foruden umatrikulerede arealer - helt eller delvis omfatter de på vedhæftede fortegnelse anførte matrikelnumre:

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at bevare og ved plejeforanstaltninger sikre de landskabelige, ferskvandsbiologiske og botaniske interesser i området. Fredningen skal særligt sikre Sjørup Sø som klarvandet, næringsfattig sø og beskytte områdets rige planteliv.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares som naturområde. Der må således bl.a. ikke foretages byggeri eller terrænændringer, og der må ikke tilplantes, medmindre andet er bestemt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 12.

§ 3. Terrænændringer.

Det følger af § 2, at der ikke må foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages opfyldning, planering eller afgravning, og der må ikke anlægges nye stier eller veje.

§ 4. Beplantning.

Arealerne må ikke tilplantes, heller ikke selv om dette ville være lovligt efter landbrugsloven. De arealer, der er vist på fredningskortet med signatur for "skov", må dog fortsat vedligeholdes ved hugst og gentilplantning, der imidlertid kun må ske med løvfældende træer og buske.

§ 5. Afvanding og vandindvinding.

Der må ikke foretages ændringer i områdets naturlige vandstand, herunder ved oppumpning, dræning eller grøftning. Dette forbud er dog ikke til hinder for, at der efter tilladelse i henhold til vandforsyningsloven foretages oppumpning af vand til markvanding fra Sjørup Sø på betingelse af, at de i medfør af Landvæsenkommissionens kendelse af 11. juli 1977 fastsatte koter for oppumpning overholdes.

§ 6. Særlige bestemmelser om Sjørup Sø.

Det er som hidtil tilladt at bade i Sjørup Sø. Såfremt det skønnes nødvendigt af hensyn til søens tilstand, kan Fredningsnævnet, efter anmodning fra Nordjyllands Amt, begrænse denne ret.

Windsurfing på søen er ikke tilladt, og der må ikke opsættes hverken både- eller badebroer.

§ 7. Arealernes drift iøvrigt.

Arealerne må ikke opdyrkes, men den del af fredningsområdet, som

ikke er tilplantet eller omfattet af naturfredningslovens § 43 om vådområder, må anvendes som vedvarende græsningsarealer. Græsningsarealerne må kun omlægges med rensningsafgrøder efter Fredningsnævnets forudgående tilladelse.

Allerede opdyrkede arealer skal udgå af omdrift inden udgangen af 1989.

Der må hverken gødskes eller sprøjtes med kemiske bekæmpelsesmidler. Sprøjtning med insektbekæmpelsesmidler er dog tilladt ved akutte insektangreb på dyr og i forbindelse med Amtets naturpleje i henhold til § 11.

Forbudene i stk. 1-3 mod opdyrkning, gødskning og sprøjtning gælder dog ikke for den del af matr.nr. 2 z Sjørup Gårde, Strandby, som ligger mere end 30 m fra den til enhver tid værende søbred.

Der må ikke ledes spildevand til vådområderne, og naturen må ikke forurenes ved henlæggelse af affald.

§ 8. Bebyggelse og andre konstruktioner.

Det følger af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andehuse el. lign.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner eller anlæg. Eksempelvis må der ikke opstilles master, etableres motorbaner, bilophugningspladser, oplags- og lossepladser eller opsættes hegn. Der kan dog uden hensyn til fredningen opsættes sædvanlige kreaturhegn.

Der må ikke anbringes campingvogne o.lign., og der må ikke teltes.

§ 9. Vilde planter.

Opgravning af vilde planter er ikke tilladt.

§ 10. Færdsel i området.

Offentligheden har kun ret til færdsel og ophold i området i overensstemmelse med lovgivningens almindelige bestemmelser, herunder bestemmelserne i naturfredningslovens §§ 54 og 56.

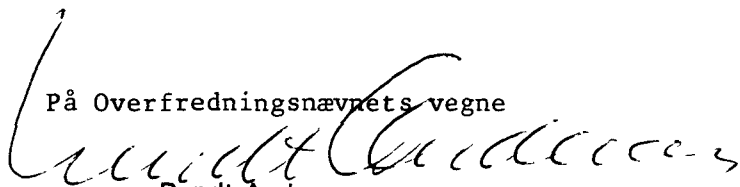
§ 11. Naturpleje.

Til opfyldelse af fredningens formål har Nordjyllands Amtsråd ret til uden udgift for vedkommende ejer at lade udføre naturpleje i fredningsområdet. Enhver sådan plejeforanstaltning kræver dog enten samtykke fra ejeren eller - hvis samtykke ikke opnås - Fredningsnævnets tilladelse.

§ 12. Dispensation.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-10 kan meddeles, når det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål, jfr. naturfredningslovens § 34.

På Overfredningsnævnets vegne

Bøndt Andersen

overfredningsnævnets formand

Fortegnelse

over matrikelnumre, der helt eller delvis er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 29. december 1988 om fredning af Sjørup Sø og Tandrup Sø med omgivelser i Farsø Kommune, Nordjyllands Amt (sag nr. 2726/87).

Tandrup By, Strandby:

Matr.nr. 2 g, 4 g, 9 c, 10 c og 15.

Sjørup Gårde, Strandby:

Matr.nr. 2 aø, 2 bb, 2 h, 2 o, 2 g^u, 2 u og 2 z.

^u skal være 2 g .jfr. fredningskort
og OFN skr. af 5/1 1989.

Overfredningsnævnets afgørelse

af 29. december 1988

om erstatning i anledning af fredningen af Sjørup Sø og Tandrup Sø med omgivelser i Farsø Kommune, Nordjyllands Amt (sag nr. 2726/87).

Fredningsnævnet for Nordjyllands Amts Sydlige Fredningskreds har den 10. december 1987 truffet afgørelse om erstatning i anledning af den samtidig besluttede fredning af Sjørup Sø og Tandrup Sø med omgivelser i Farsø Kommune. Erstatning er tilkendt ejerne af 6 ejendomme med ialt 65.100 kr. Der er ikke tilkendt erstatning for fredningen af arealer i offentligt eje.

Erstatningsfastsættelsen er påklaget til Overfredningsnævnet af 3 af de private ejere.

Fredningsnævnet har tilkendt erstatning efter takster på 8.000 kr. pr. ha opdyrket areal, som skal udlægges til vedvarende græs, 6.000 kr. pr. ha eng og overdrev og 500 kr. pr. ha skov og krat, som berøres af den ved fredningen påbudte løvtræsbinding. Der er dog ikke tilkendt erstatning vedrørende vådområder, der er omfattet af naturfredningslovens § 43. Erstatning for et stiudlæg er tilkendt med 10 kr. pr. løbende meter sti. Der er fastsat et mindstebeløb på 500 kr. pr. ejendom (løbenummer) i privat eje, når det fredede areal er mindre end 0,5 ha, og ellers 1.000 kr.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 4, Søby Jacob Nielsen, har generelt påstået den tilkendte erstatning forhøjet.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 6 har v/advokat Jørgen Stenum påstået erstatningen forhøjet. Det er herved gjort gældende, at arealet, som af Fredningsnævnet er betegnet som skov og krat, tidligere har været tilsået med græs.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 7 har v/advokat Anna Rohde påstået erstatningen forhøjet til 34.000 kr. under henvisning til de ved fredningen påførte gener, herunder navnlig offentlighedens adgang til området og påbudet om dyrkningsophør.

Det er under sagens behandling for Overfredningsnævnet konstateret, at et 0,32 ha stort areal umiddelbart vest og nord for Sjørup Sø, ikke - som antaget i Fredningsnævnets afgørelse - tilhører ejeren af matr.nr. 2 u Sjørup Gårde, Strandby, men henhører under matr.nr. 2 o smst., som ejes af Gert L. Stefansen. Af dette areal er ved Overfredningsnævnets afgørelse 0,11 ha opdyrket areal udgået af fredningen.

I sagens behandling har deltaget samtlige Overfredningsnævnets 11 medlemmer.

Overfredningsnævnet skal enstemmigt udtale:

Ved anden afgørelse af d.d. har Overfredningsnævnet tiltrådt den omhandlede fredning med mindre ændringer af fredningsområdets afgrænsning og fredningsbestemmelsernes indhold.

Det tiltrædes, at der ikke kan tilkendes erstatning for arealer, som er omfattet af naturfredningslovens § 43, eller som er i offentligt eje. Det tiltrædes endvidere, at der tilkendes 6.000 kr. pr. ha eng og overdrev, som ikke må opdyrkes, og at mindsteerstatningen til en ejer er fastsat til 500 kr., når det fredede areal er mindre end 0,5 ha, og ellers til 1.000 kr.

For de arealers vedkommende, hvor dyrkning skal ophøre, findes derimod den af Fredningsnævnet tilkendte erstatning ikke at medføre fuld

erstatning for det tab, som fredningen påfører de pågældende ejere. Erstatningen vedrørende disse arealer forhøjes til 10.000 kr. pr. ha. Endvidere forhøjes erstatningen for de arealer, som pålægges løvtræsbinding, til 1.000 kr. pr. ha.

Da der ikke ved fredningen udlægges sti, bortfalder den af Fredningsnævnet tilkendte erstatning for stiudlæg.

Matr.nr. 2 h Sjørup Gårde (ejendommen under lb.nr. 6) findes - som antaget af Fredningsnævnet - i erstatningsmæssig henseende at måtte anses som skov og krat.

Særligt om ejendommen under lb.nr. 7 bemærkes: Overfredningsnævnet har ændret fredningsbestemmelserne, således at 0,60 ha af matr.nr. 2z Sjørup Gårde, Strandby, fortsat kan udnyttes landbrugsmæssigt, dog ikke til tilplantning. Erstatning vedrørende disse 0,60 ha findes herefter at kunne tilkendes med 3.000 kr. pr. ha.

Nordjyllands Amt har under sagens behandling for Overfredningsnævnet foretaget en nyberegning af samtlige arealer inden for fredningsområdet. Der er herved korrigeret for tidligere fejlklassificering af arealer, navnlig i fredningsområdets nordlige del.

Erstatning i anledning af fredningen tilkendes herefter således, idet den korrigerede arealberegning af august og december 1988 lægges til grund, og idet de beregnede beløb afrundes:

<u>Lb.nr. 1</u> , Farsø Kommune:		0 kr.
<u>Lb.nr. 2</u> , Zakken Worre:		
1,40 ha (§ 43-område)		
mindsteerstatning		1.000 kr.
<u>Lb.nr. 3</u> , Leo Kortegaard Pedersen:		
2,73 ha à 10.000 kr.	27.300 kr.	
0,08 ha à 6.000 kr.	480 kr.	
3,20 ha à 0 kr. (§ 43-område)	0 kr.	27.800 kr.

Lb.nr. 4, Søby Jacob Nielsen:

0,99 ha à 10.000 kr.	9.900 kr.	
0,80 ha à 6.000 kr.	4.800 kr.	
1,09 ha à 1.000 kr.	1.090 kr.	
5,90 ha à 0 kr. (§ 43-område)	0 kr.	15.800 kr.

Lb.nr. 5, Eskil Halberg:

2,20 ha à 6.000 kr.	13.200 kr.	
2,30 ha à 0 kr. (§ 43-område)	0 kr.	13.200 kr.

Lb.nr. 6, Tage K. Nielsen som tidligere
ejer eller Jens P. K. Nielsen
som nuværende ejer:

0,20 ha à 1.000 kr. mindsteerstatning		500 kr.
--	--	---------

Lb.nr. 7, Erik Chr. A. Jensen:

0,50 ha à 10.000 kr.	5.000 kr.	
0,60 ha à 3.000 kr.	1.800 kr.	
1 ha à 0 kr. (§ 43-område)	0 kr.	6.800 kr.

Lb.nr. 8, Gert L. Stefansen:

0,21 ha à 1.000 kr. mindsteerstatning		500 kr.
--	--	---------

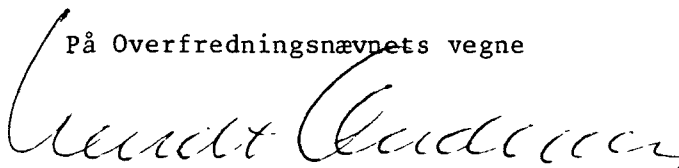
Erstatningsbeløbene forrentes efter naturfredningslovens § 19, stk. 4, 1. pkt., fra den 10. december 1987 (datoen for Fredningsnævnets afgørelse) med en årlig rente, der er 1 % højere end den til enhver tid fastsatte diskonto.

I godtgørelse for sagkyndig bistand under sagens behandling tillægges der ejeren under lb.nr. 7 et beløb på 6.000 kr., der udbetales direkte til advokat Anna Rohde.

Den samlede erstatning på 65.600 kr. med renter og det tilkendte omkostningsbeløb på 6.000 kr. udredes med 75 % af staten og 25 % af Nordjyllands Amtskommune.

Overfredningsnævnets afgørelse af erstatningsspørgsmålene kan påklages til Taksationskommissionen vedrørende Naturfredning (adr.: Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm) af ejerne under lb.nr. 4, 6, 7 og 8 samt af Miljøministeren og Nordjyllands Amtsråd. Klagefristen er 4 uger fra den dag, Overfredningsnævnets afgørelse er meddelt den klageberettigede.

På Overfredningsnævnets vegne

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

OVERFREDNINGSNÆVNET >

Retten i Nibe
Tinglysningskontoret
Grønnegade 29
9240 Nibe

Den 5. januar 1989

J.nr. 2726/87

Vedr. fredning af arealer ved Sjørup Sø og Tandrup Sø med omgivelser i Farsø
Kommune.

Overfredningsnævnet har den 29. december 1988 truffet afgørelse om fredning af ovennævnte arealer og har i den forbindelse anmodet Fredningsnævnet om, at lade afgørelsen om fredningens afgrænsning og indhold tinglyse.

Ved en beklagelig fejltagelse fremgår det imidlertid af den vedlagte fortegnelse over matrikelnumre, at matr.nr. 2 g Sjørup Gårde, Strandby, er omfattet af fredningen.

Overfredningsnævnet skal hermed berigtige fejlen, idet man skal anmode om, at fredningen i stedet tinglyses på matr.nr. 2 q Sjørup Gårde, Strandby, i overensstemmelse med påtegningen på vedlagte afgørelse.

Med venlig hilsen

Lis Henriksen

sekr.

FREDNINGSNÆVNET>

10/
12-1987

Fredningsnævnet for Nordjyllands amts sydlige fredningskreds har den 10. dec. 1987 truffet følgende

A F G Ø R E L S E

i sag 181/84 fredning af Sjørup Sø og Tandrup Sø med omgivelser i Farsø kommune, Nordjyllands amt.

I Fredningssagens rejsning og begrundelse.

Ved skrivelse af 6. september 1984 har Danmarks Naturfredningsforening rejst sag om fredning af Sjørup Sø og Tandrup Sø med omgivelser.

Det foreløbige fredningsforslag har været offentliggjort i september 1983 i Farsø og Løgstør aviser og offentligt møde herom er afholdt den 2. november 1983.

Det foreslåede fredningsområde på ca. 26 ha omfatter i syd den ca. 4 ha store Sjørup Sø, i nord Tandrup Sø bestående af to adskilte søer med vandarealer på henholdsvis ca. 0,5 ha og ca. 2 ha adskilt af et vådområde på ca. 1,3 ha og af den tidligere Rør Sø, der henligger som et ca. 4 ha stort, delvist tilvokset vådområde mellem Sjørup Sø og Tandrup Sø samt af de nævnte lokaliteters nærmeste omgivelser.

Naturfredningsforeningen har i fredningsbegæringen nærmere beskrevet det foreslåede fredningsområde og har bl.a. fremhævet dettes geologiske, botanske, ferskvandsbiologiske og landskabelige kvaliteter. Fredningen er begrundet med en henvisning hertil og til erklæringer fra Københavns Universitets ferskvands-biologiske Laboratorium og fra botanikere, der - foruden at henvise til områdets rigdom på plantearter - har fremhævet en bemærkelsesværdig orchidé-rigdom og særligt tilstedeværelsen af priklæbet gøgeurt (*Dactylorhiza praetermissa*), der i Danmarks indtil videre kun er fundet her. Området er også ornitologisk interessant ved bl.a. at være ynglested for nattergale og fourageringssted for natravne.

Fredningsforslaget indeholder bestemmelser om forbud mod bebyggelser m.m., om arealernes benyttelse, om almenhedens adgang og om naturpleje.

II Sagens behandling.

Nævnets bekendtgørelse af 31. oktober 1984 om sagens rejsning tillige indeholdende indkaldelse til besigtigelse og forhandlingsmøde har været indrykket i Statstidende for den 2. november 1984 og i Løgstør og Farsø aviser. Særskilt indkaldelse er tilsendt samtlige interesserede den 2. november 1984.

Besigtigelse og forhandlingsmøde er afholdt den 6. december 1984.

På forhandlingsmødet blev der fra flere lodsejeres side protesteret mod fredningen med den begrundelse, at området måtte anses tilstrækkeligt beskyttet gennem naturfredningslovens almindelige regler, herunder særligt bestemmelsen i § 43. Dernæst fremhævedes de af de foreslåede fredningsbestemmelser medfølgende gener for den fortsatte landbrugsmæssige udnyttelse, og endelig fremkom der - fra såvel amt, kommune og forsvarrets side - indsigelse mod den foreslåede afvikling af den af hjemmeværnet benyttede skydebane ved Tandrup Sø's nordbred.

Sagen har været forelagt Naturfredningsrådet, der i skrivelse af 22. juli 1985 nærmere har udtalt sig om fredningsområdet, de foreslåede fredningsbestemmelser og det på forhandlingsmødet fremkomne. Rådet har stærkt anbefalet fredningen. Rådet har ikke villet ytre sig for eller imod skydebanen.

III Fredningsnævnets overvejelser.

Foreløbig bemærkes, at nævnet må lægge til grund, at skydebanen har eksisteret siden 1955 og benyttes af hjemmeværnet. Fredningsnævnet finder under hensyntagen til fredningens formål ikke, at de på forhandlingsmødet fremsatte ornitologiske og miljømæssige hensyn i sig selv er tilstrækkelige til at påbyde en afvikling eller begrænsning i benyttelsen af skydebanen. Da skydebanen ligger i udkanten af det foreslåede fredningsområde, og da ej heller botaniske eller landskabsmæssige hensyn taler derimod, finder nævnet, at det areal, hvorpå skydebanen med tilhørende endevold, markørdekning og standpladser er beliggende, bør udgå af den foreslåede fredning.

Fredningsnævnet må efter det foreliggende og herunder særligt Naturfredningsrådets og de øvrige videnskabelige udtalelser lægge til grund

at Sjørup Sø er en klarvandet sø, der som type står imellem den typiske og sjældne Lobeliesø og den alkaliske sø, og at såvel søen som dens bredder er under entrofiering som følge af forskellig kulturpåvirkning (landbrug, vandindvinding og badning),

at den tidligere Rør Sø er et i botanisk henseende overordentligt artsrigt kær med bl.a. en usædvanlig tæthed af Gøgeurter (orkideer) og forekomst af den ekstremt sjældne Priklæbet Gøgeurt, og

at de to af den tidligere Tandrup Sø tilbageværende damme med omgivelser danner et varieret område, indenfor hvilket der rummes usædvanlige videnskabelige, undervisningsmæssige og naturoplevelsesmæssige værdier.

Herefter - og idet Fredningsnævnet ikke finder, at de i naturfredningsloven indeholdte, almindelige bestemmelser er tilstrækkelige til at beskytte og bevare de af fredningens formål omfattede værdier - finder Fredningsnævnet, at betingelserne for fredning efter naturfredningslovens § 1 er opfyldt.

IV Fredningsnævnets afgørelse.

Fredningsnævnet fastsætter herefter følgende

Fredningsbestemmelser.

A. Fredningens formål er at bevare og beskytte områdets landskabelige, rekreative og naturvidenskabelige - og herunder i særdeleshed de botaniske og ferskvandsbiologiske - værdier.

B. Fredningsområdet.

Fredningen omfatter - som vist på vedhæftede kort - dele af den umatrikulerede Tandrup Sø og helt eller delvist nedennævnte matr.nr.^{re}, alle af Strandby, Farsø kommune: Matr. nr. 2 g, 4 g, 9 c, 10 c og 15 Tandrup By, matr. nr. 2 u, 2 bb, 2 g, 2 h, 2 z og 2 aø Sjørupgaarde.

C Generelle bestemmelser.

1. Terrænændringer.

Terrænet eller terrænformer må ikke ændres ved afgravning, planering, opfyldning eller ved udnyttelse af forekomster i jorden.

2. Bebyggelse og andre faste anlæg.

Opførelse af bygninger eller opstilling af skure, boder, master, hegn, både- eller badebroer, andehuse eller lignende må ikke finde sted.

3. Teltning og camping.

Der må ikke telttes, og anbringelse af campingvogne eller lignende må ikke finde sted.

4. Skov, krat og levende hegn.

Arealerne må ikke tilplantes. Den på fredningskortet viste blandingskov nord og øst for Sjørup Sø kan vedligeholdes ved hugst og gentilplantning, der dog kun må ske med løvfældende træer og buske.

Den øvrige på det fredede værende træ- og buskbevoksning kan vedligeholdes og eventuelt ryddes i forbindelse med den i afsnit E foreskrevne naturpleje.

5. Dyrkning.

Udyrkede arealer må ikke opdyrkes. Allerede dyrkede arealer udgår af omdrift og må fremtidig kun henligge som vedvarende græsningsarealer. Omlægning af græsarealerne må kun ske efter Fredningsnævnets forudgående tilladelse.

6. Anvendelse af gødning og ukrudt- og insektdræbende midler.

Udbringning af gødning må ikke finde sted, og anvendelse af pesticider må kun ske ved pludselige, skadelige insektangreb på dyr og - efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse - i forbindelse med den i afsnit E foreskrevne naturpleje.

7. Vandforholdene.

Tilledning og afledning af vand må ikke finde sted.

Vandstanden såvel i søerne som på de iøvrigt fredede arealer må således ikke ændres ved oppumpning af vand til markvanding eller ved dræning eller grøftning.

Oprensning af eksisterende grøfter eller oprensning eller omlægning af eksisterende dræn må kun ske i forbindelse med den i afsnit E foreskrevne naturpleje.

8. Vilde planter.

Opgravning af planter er ikke tilladt.

9. Arealernes benyttelse iøvrigt.

Det fredede må ikke benyttes til motorbane, vandskiløb, windsurfing, oplags- eller losseplads, bilophugningsplads eller lignende eller til henkastning af affald.

10. Veje og stier.

Anlæg af nye veje og stier eller regulering af de eksisterende må kun ske med Fredningsnævnets godkendelse.

11. Almenhedens færdsel.

Almenheden har kun ret til at færdes til fods ad eksisterende veje og stier.

D. Undtagelser fra generelle bestemmelser.

Fredningen er ikke til hinder for

1. at der opsættes hegn for græssende dyr eller med Fredningsnævnets godkendelse opstilles læskure for disse.

2. at der med Fredningsnævnets godkendelse nedgraves kabler eller føres luftledninger over det fredede og opstilles de hertil nødvendige master og transformatorstationer.

3. at der i henhold til Landvæsenskommissionens kendelse af 11. juli 1977 eller eventuelle senere tilladelser foretages oppumpning af vand til markvanding fra Sjørup Sø på betingelse af, at de i medfør af kendelsen af 11. juli 1977 fastsatte koter for oppumpning nøje overholdes.

4. at almenheden som hidtil baderi Sjørup Sø. Såfremt søens tilstand trues, kan Fredningsnævnet efter forslag fra fredningsmyndigheden foretage begrænsning af mulighederne for badning i søen.

E. Naturpleje.

Fredningsmyndigheden (Nordjyllands amtsråd) kan foretage pleje af de fredede arealer i overensstemmelse med fredningens formål. Plejen kan bl.a. bestå i rydning, hugst, hegning og afgræsning. Plejen må kun udføres efter forhandling med ejeren og - hvis enighed ikke opnåes - med Fredningsnævnets godkendelse og skal udføres uden udgift for ejeren.

V. Afslutningsbestemmelser.

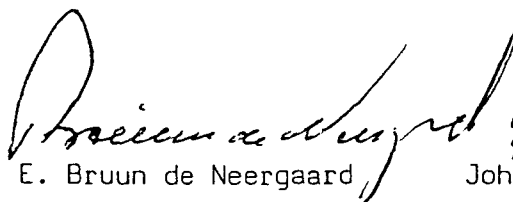
Nærværende afgørelse vil være at tinglyse som servitut på de foran i afsnit IV B nævnte ejendomme.

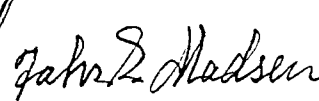
Fredningsbestemmelserne er efter naturfredningslovens § 22 stk. 1 bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommene uden hensyn til, hvornår retten er stiftet.

Sagens erstatningsspørgsmål er afgjort ved en samtidig hermed truffet afgørelse, hvorved der er tillagt lodsejerne erstatninger til ialt 65.100 kr.

Fredningsnævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 26 påklages til Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, såvel af lodsejerne som af forskellige myndigheder inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Holger L. Holm

E. Bruun de Neergaard

Johs. Madsen

10/12-1987

Fredningsnævnet for Nordjyllands amts sydlige fredningskreds har den 10.dec.1987 truffet følgende

A F G Ø R E L S E

om erstatning i sag nr. 181/84 fredning af Sjørup Sø og Tandrup Sø med omgivelser i Farsø kommune, Nordjyllands amt.

Med det formål at bevare og beskytte områdets landskabelige, naturvidenskabelige og rekreative værdier har Fredningsnævnet samtidigt hermed afsagt fredningsafgørelse til hvis nærmere indhold, der henvises. Fredningen omfatter et areal på 25,7 ha, der ligger i landzone. Fredningsnævnet har ikke tillagt erstatning for fredning af arealer i offentligt eje.

Erstatningsberegninger er sket på grundlag af arealberegninger foretaget af Nordjyllands amtskommunes landskabskontor, og i de nedenfor angivne arealstørrelser, er der for lodsejerne nr. 1, 2 og 3 medregnet arealer af den umatrikulerede Tandrup Sø, jfr. landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 129 af 23. marts 1982 § 3 stk. 4. Særligt bemærkes, at Fredningsnævnet som grundlag for erstatningsberegningerne for dyrkede og dyrkbare arealer har taget hensyn til de ved fredningsafgørelsen pålagte særlige dyrkningsindskrænkninger og har herved anvendt følgende enhedstakster:

For opdyrkede arealer: 8.000 kr. pr. ha.

For ikke opdyrkede, men dyrkbare arealer: 6.000 kr. pr. ha.

Fredningsnævnet har ikke fundet, at der for lodsejerne er forbundet tab ved fredningen af de sø- og mosearealer, der er omfattet af bestemmelsen i naturfredningslovens § 43.

Herefter fastsættes følgende erstatningsbeløb, idet det dog bemærkes, at der er tillagt lodsejere med et fredet areal på over eller under 0,5 ha en mindsteerstatning på henholdsvis 1000 kr. og 500 kr.

nr. 1.	Farsø kommune, Torvet 1, 9640 Farsø, Fredning af ialt 2,2 ha	0 kr.
nr. 2.	Zakken Worre, Ved Grænsen 8, 2000 København F, Fredning af ialt 1,4 ha sø og mose, mindstebeløbet	1.000 kr.
nr. 3.	Leo Kortegaard Pedersen, "Engdal", Farsøvej 101, 9640 Farsø, Fredning af 6,2 ha og åbning af eksisterende vej og sti for færdsel, 2,6 ha sø og mose 0,7 ha eng og overdrev a' 6000 kr. 2,9 ha dyrket areal a' 8000 kr. ca. 100 m vej og sti	0 kr. 4.200 kr. 21.600 kr. <u>1.000 kr.</u>
	ialt	26.800 kr.

nr. 4. Søby Jacob Nielsen, Farsøvej 135,
 9640 Farsø,
 Fredning af 9,1 ha heraf
 5,9 ha sø og mose 0 kr.
 1,2 ha skov og krat inden for søbe-
 skyttelseslinie a' 500 kr. 600 kr.
 0,9 ha eng og overdrev a'
 6000 kr. 5.400 kr.
 1,1 ha dyrket areal a' 8000 kr. 8.800 kr.
 ialt 14.800 kr.

nr. 5. Eskil Halberg, Farsøvej 135,
 9640 Farsø,
 Fredning af 4,5 ha heraf
 2,3 ha mose 0 kr.
 2,2 ha eng og overdrev a' 6000 kr. 13.200 kr.
 ialt 13.200 kr.

nr. 6. Tage Kjærsgaard Nielsen,
 Sjørupvej 31, 9640 Farsø,
 Fredning af 0,2 ha skov og krat indenfor
 søbeskyttelseslinie a' 500 kr.
 mindstebeløbet 500 kr.

nr. 7. Erik Chr. A. Jensen,
 Viborgvej 16,
 7442 Engesvang,
 Fredning af 2,1 ha heraf
 1 ha sø og mose, 0 kr.

1,1 ha dyrket areal a' 8000 kr.	<u>8.800 kr.</u>
ialt	8.800 kr.

Der er ikke under sagen fremsat krav fra brugere eller andre indehavere af rettigheder over de af fredningsafgørelsen berørte ejendomme. Fredningsnævnet finder ikke, at der ved fredningen er sket forringelse af pantesikkerheden i nogle af de berørte ejendomme.

De tillagte erstatningsbeløb ialt 65.100 kr. forrentes efter naturfredningslovens § 19 stk. 4 med en årlig rente, der er 1% højere end Danmarks Nationalbanks til enhver tid fastsatte diskonto.

I medfør af naturfredningslovens § 24 stk. 1 udredes de tillagte erstatningsbeløb af staten med 3/4 og af Nordjyllands amtsråd med 1/4.

Nærværende erstatningsopgørelse kan alene eller sammen med den samtidig hermed afsagte fredningsafgørelse påklages til Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, efter de i naturfredningslovens § 26 fastsatte regler. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende.

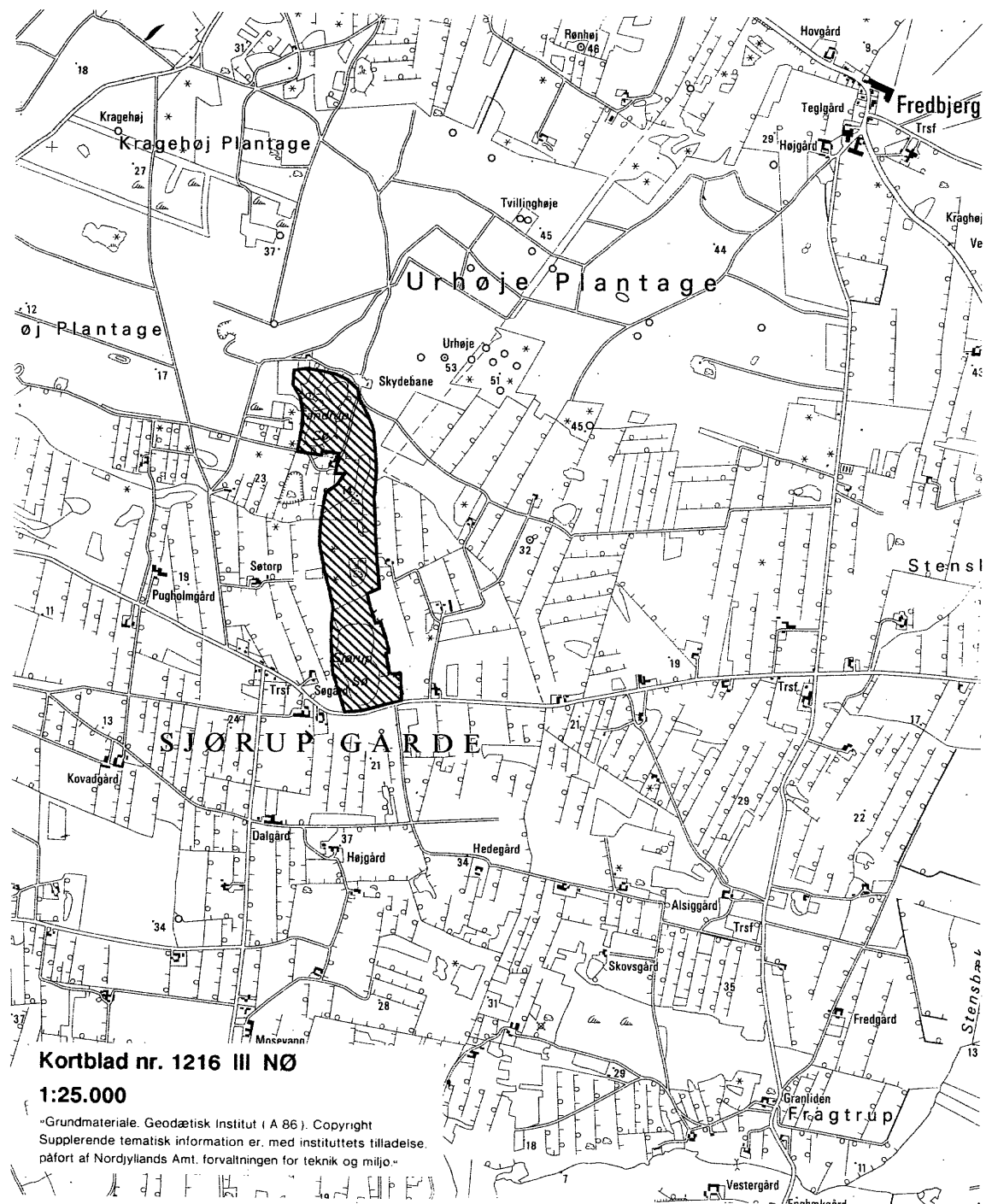

Holger L. Holm

E. Bruun de Neergaard

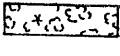

Johs. Madsen

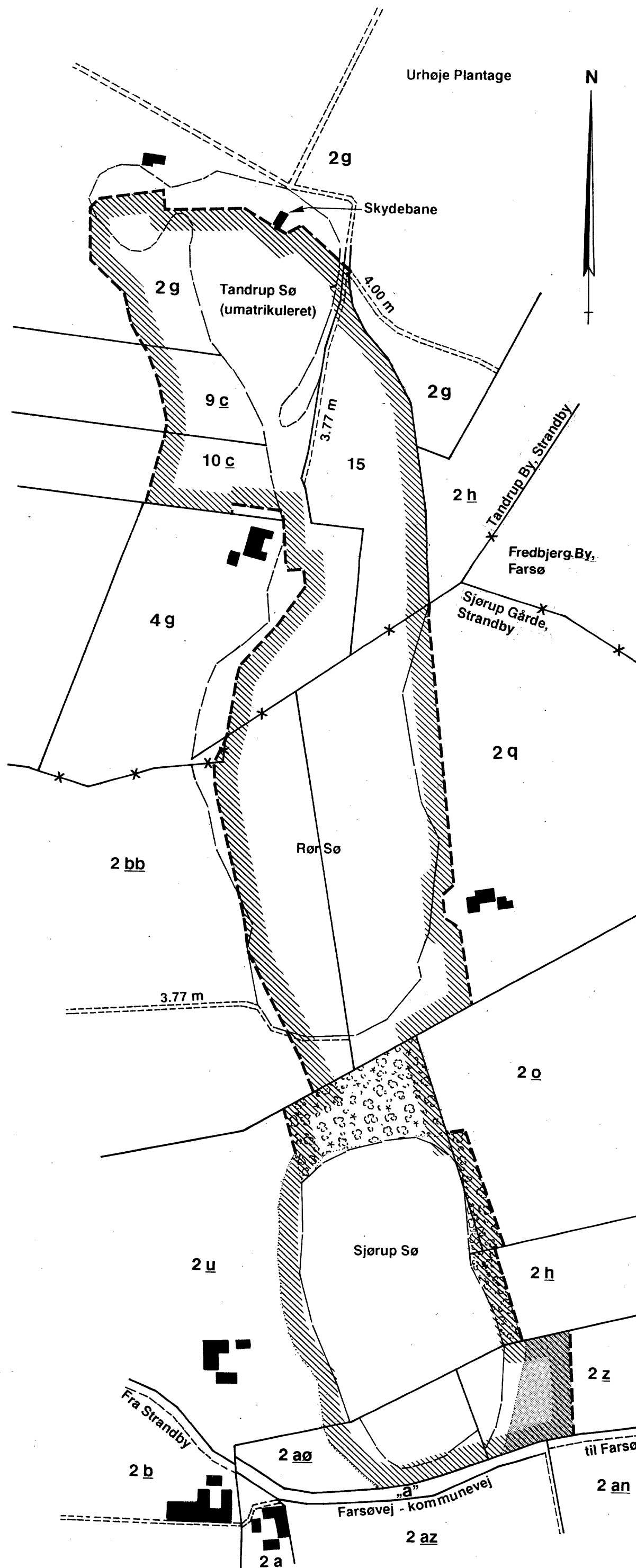
KORT >

Signatur:

- Fredningsgrænse/opdykningsgrænse beliggende 30 m fra den til enhver tid værende søbred
- Skov, jfr. § 4
- Særbestemmelse, jfr. § 7 stk. 4.

REG. NR. 07754.000

FREDNINGSKORT

OVERFREDNINGSNÆVNETS
fredningsafgørelse af Dec. 88.
1988 i sag nr. 2726/88

Arealer ved

Sjørup Sø

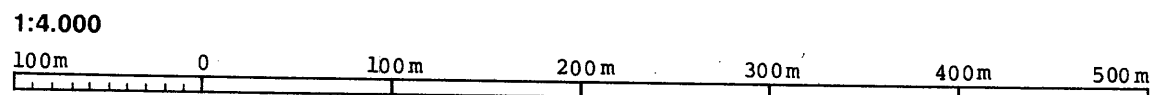
Tandrup By, Strandby

Sjørup Gårde, Strandby

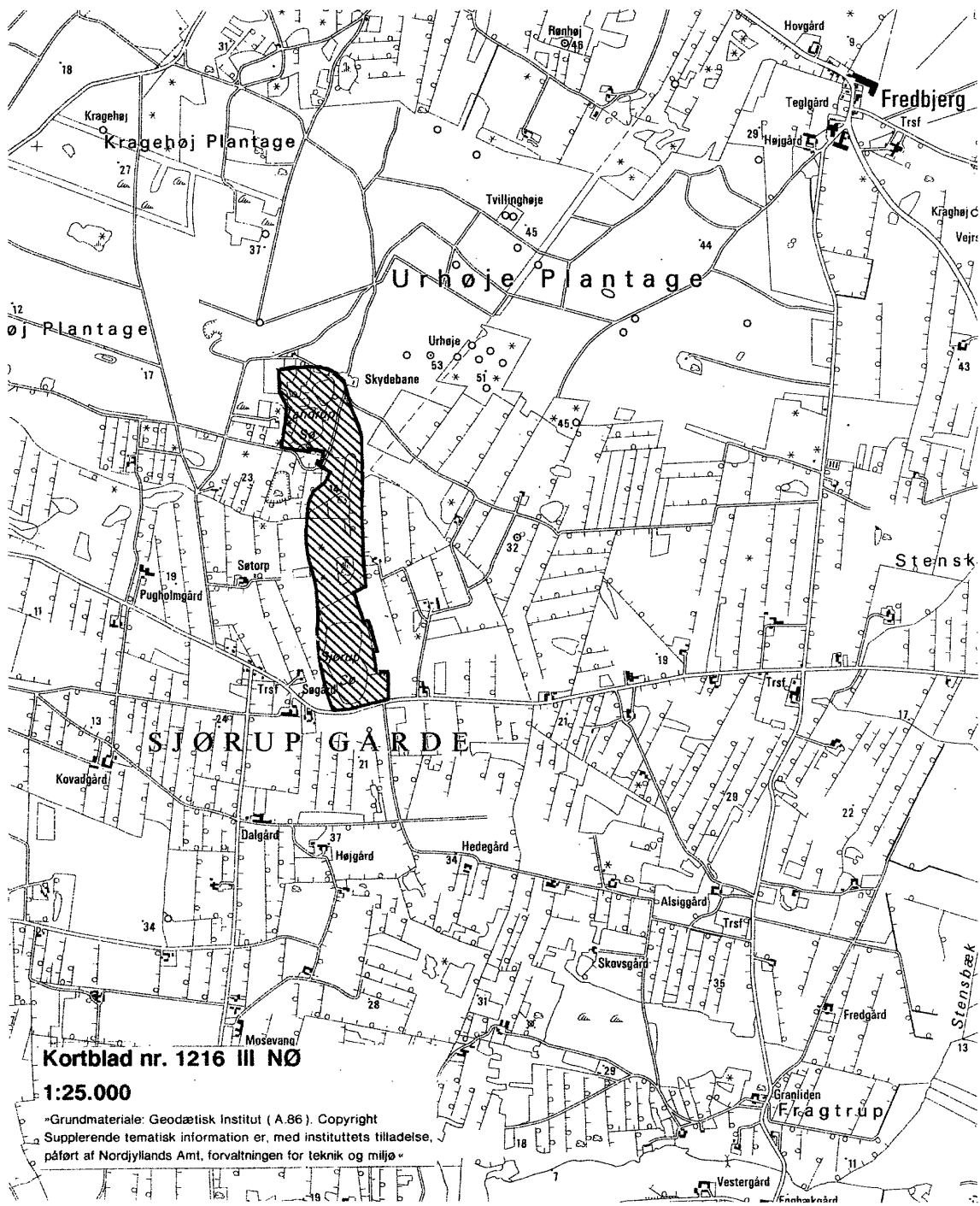
Farsø kommune

Nordjyllands Amt

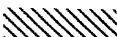

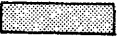
Udfærdiget af Nordjyllands Amt i november 1988
på grundlag af matrikelkort ajourført maj 1988
og luftfoto optaget september 1985.

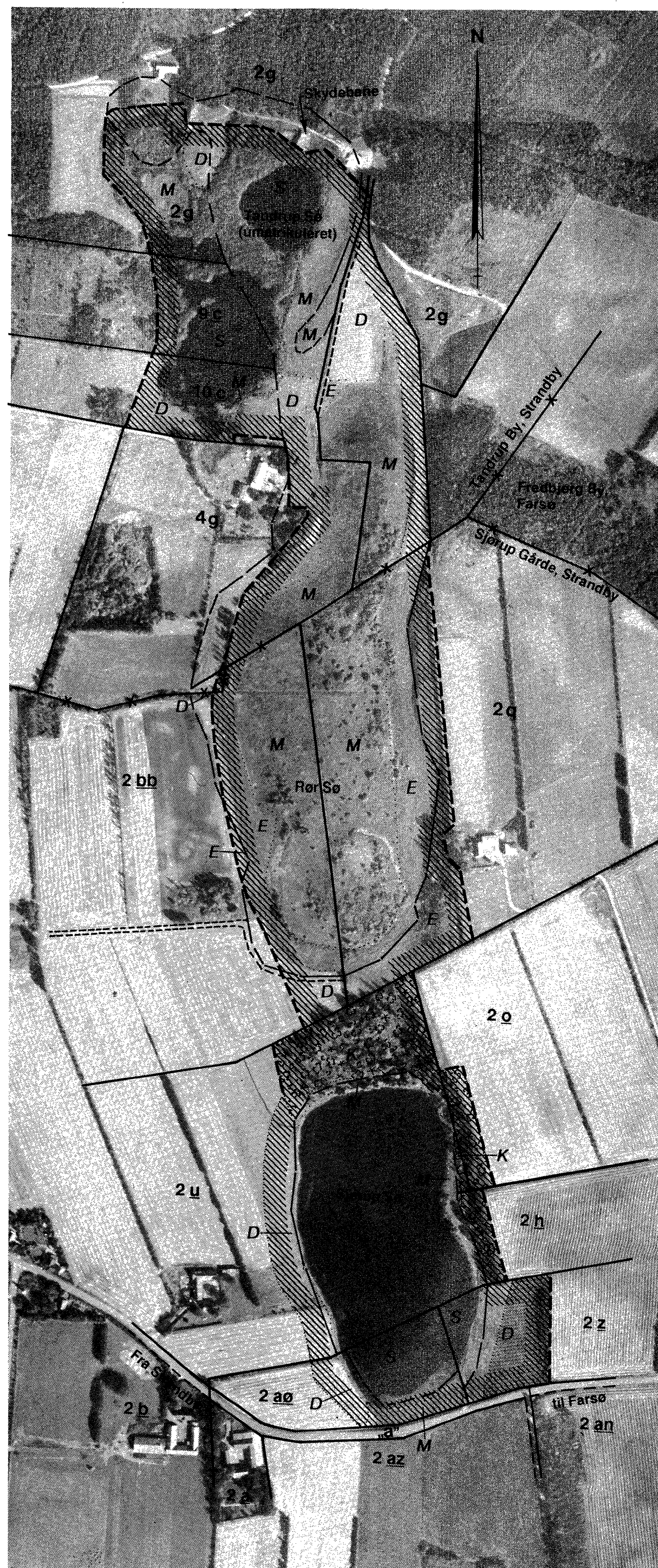

Signatur:

- Fredningsgrænse/opdykningsgrænse beliggende 30 m fra den til enhver tid værende søbred
- Skov, jfr. § 4
- Særbestemmelse, jfr. § 7, stk. 4.

- K Skov/Krat
- D Dyrket
- E Eng/Overdrev
- M Mose
- S Sø

REG. NR. 07754.000

”Supplerende kort”

Arealer ved

Sjørup Sø

Tandrup By, Strandby

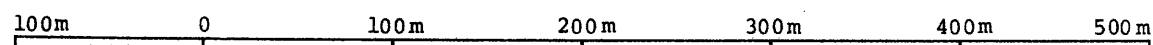
Sjørup Gårde, Strandby

Farsø kommune

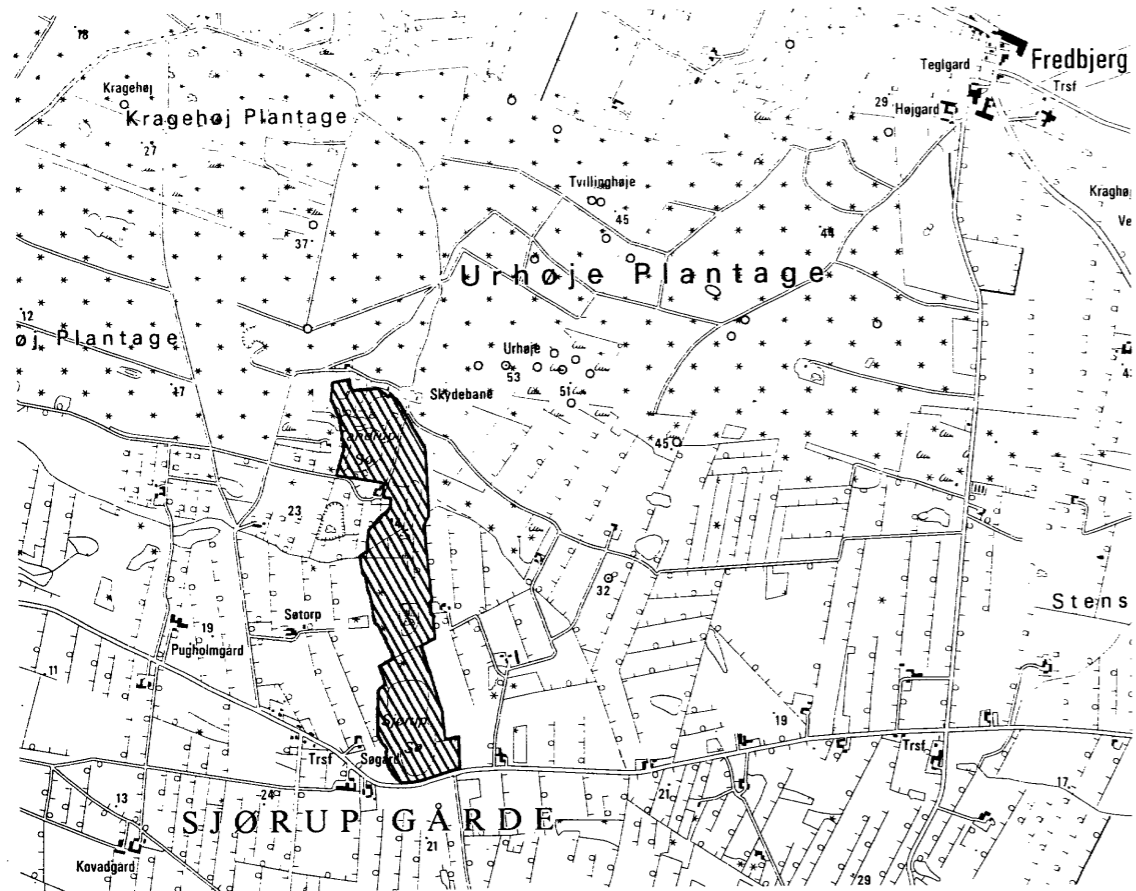
Nordjyllands Amt

Udfærdiget af Nordjyllands Amt i november 1988
på grundlag af matrikelkort ajourført maj 1988
og luftfoto optaget september 1985.

1:4.000

Til tjenstlig brug ved Nordjyllands Amtskommune, Amtsfredningskontoret. Kortblad 1216 III NØ 1:25.000

Særtryk med Geodætisk Instituts tilladelse nr. A86.

Fredningsforslag vedr. arealer ved Sjørup Sø og Tandrup Sø

Farsø kommune
 Nordjyllands amtskommune
 Sjørup Gde. og Tandrup By, Strandby

Udfærdiget i sept. 1986 på grundlag af nedfotograferede matrikelkort, a'jourført til 14. 8. 1986, samt luftfoto optaget i september 1985.

målforhold: 1:10.000

0m 500m 1km

Lodsejerliste:

1. Farsø Kommune
2. Zakken Worre
3. Leo Kortegård Pedersen
4. Søby Jacob Nielsen
5. Eskil Halberg
6. Tage Kjærsgård Nielsen
7. Erik Chr. A. Jensen

Signaturforklaring

- matrikulær søgrænse
- ☉ skov
- ▨ fredningsgrænse
- - - søbeskyttelseslinie
- ⋯ skovbyggelinie
- ② henvisning til lodsejerliste

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 07754.00

Dispensationer i perioden: 12-06-1991

Aalborg, den 12. juni 1991.
FS nr. 29/91.

Nordjyllands amt,
Landskabskontoret,
Niels Bohrs Vej 30,
9220 Aalborg Ø.

Vedr. matr.nr. 2 z m.fl. Sjørup Gdr., Strandby.
Bortgravning af nedkørsel til areal omfattet af Overfrednings-
nævnets kendelse af 29. december 1988 om fredning af Sjørup og
Tandrup sø. Deres j.nr. 8-70-52-5-5-23-89

Under henvisning til Deres skrivelse af 17. maj 1991 og besigti-
gelse den 6. juni 1991, hvoraf udskrift vedlægges, skal herved
meddeles, at nævnet kan godkende, at overkørslen graves bort,
således at der etableres en naturlig skråning fra vejarealet mod
engen. Der forudsættes mulighed for offentlighedens adgang til
arealerne omkring søen, hvis der opsættes kreaturhegn.

Nævnets afgørelse, der er truffet i medfør af naturfrednings-
lovens § 34, kan i medfør af naturfredningslovens § 34, stk. 2,
jfr. § 58 inden 4 uger af Skov- og Naturstyrelsen, ejendommens
ejer og bruger, Nordjyllands amt, Farsø kommune og Danmarks
Naturfredningsforening indbringes for Overfredningsnævnet,
Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm.

Godkendelsen må ikke udnyttes inden klagefristens udløb og
bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Sortsøe Jensen.